

Recenzavo:

prof. habil. dr. Aleksandras Vytautas Rutkauskas, Vilniaus Gedimino technikos universitetas,
prof. habil. dr. Gerdas Michaelis Helšternas, Kaselio universitetas, Vokietija.

Recenzentus parinko Vilniaus Gedimino technikos universiteto Verslo vadybos fakultetas ir Kaselio universiteto Ekonomikos mokslų fakultetas (Vokietija), remdamiesi Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2001 m. gruodžio 22 d. įsakymu Nr. 1704 ir 2002 m. gegužės 30 d. įsakymu Nr. 992 dėl reikalavimų mokslinėms monografijoms.

Aprobuota Šiaulių universiteto Socialinių mokslų fakulteto taryboje 2007-04-16 (protokolo Nr. 19).

ISBN 978-9986-38-806-7

© Diana Cibulskienė, 2007
© Šiaulių universitetas, 2007
© VšĮ Šiaulių universiteto leidykla, 2007

TURINYS

Įvadas	8
1 SKYRIUS. Finansų rinkos globalizacijos poveikis įmonių kapitalo struktūros valdymo sprendimams	11
1.1. Rinkų globalizacijos aspektai	11
1.2. Tarptautinių finansų rinkų plėtros varomosios jėgos	14
1.3. Įmonių veiklos strategijų internacionalizavimas	19
1.4. Pakitusios rizikos valdymas ir kapitalo rinkų integracija	20
1.5. Finansų rinkų globalizacijos poveikis regionų ekonomikai	25
1.6. Įmonių veiklos globalizacijos tendencijos	32
2 SKYRIUS. Įmonių kapitalo struktūros formavimas – sudedamoji finansavimo sąvokos dalis	39
2.1. Įmonių finansų sistemos samprata	45
2.1.1. <i>Finansinių išteklių ir produktų srautai įmonėse</i>	45
2.1.2. <i>Finansinių išteklių paskirstymo tikslai ir uždaviniai</i>	47
2.2. Finansavimo alternatyvų koncepciniai aspektai	53
2.2.1. <i>Valiutų kursų portfelio valdymo modelis – viena finansavimo priemonių</i>	56
2.2.2. <i>Tiekėjų kredito efektyvios palūkanų normos nustatymo metodai</i>	68
2.3. Kapitalo poreikis kaip lemiamas kapitalo struktūros veiksnys ...	77
2.3.1. <i>Kapitalo poreikio samprata</i>	77
2.3.2. <i>Kapitalo poreikio skaičiavimas ir dengimo planavimas</i> ...	82
2.4. Ekonominės pridėtinės vertės sąveikos su kapitalo struktūra metodologiniai aspektai	90

3 SKYRIUS. Kapitalo struktūros sprendimai kaip apsisprendimo problema modernioje finansavimo teorijoje	101
3.1. Teoriniai neoklasikiniai tikslinės kapitalo struktūros formavimo teiginiai	104
3.2. Neoinstitucionalistinis požiūris į kapitalo struktūros problemas	115
3.2.1. Tikslinės kapitalo struktūros samprata agentų teorijoje ..	116
3.2.2. Pasirinkimo eilės hipotezės esmė	122
3.2.3. Kompromisinių modelių teorija atsižvelgiant į agentų kaštus	125
3.3. Esminių kapitalo struktūrą lemiančių konceptualių veiksmų apibendrinimas	128
4 SKYRIUS. Įmonių kapitalo struktūros modeliavimas	131
4.1. Empirinių kapitalo struktūros studijų modeliui sudaryti pagrindumas	131
4.1.1. Kapitalo struktūros tyrimai tarptautinėje rinkoje	132
4.1.2. Empirinės kapitalo struktūros studijos Lietuvoje	142
4.2. Sisteminio kapitalo svėrtų valdymo modelio koncepcija ir formavimo prielaidos	143
4.2.1. Nepriklausomų kintamųjų atrankos pagrindumas	146
4.2.1.1. Įmonių specifinių vidinių veiksmų reikšmingumas	146
4.2.1.2. Makroekonominių veiksmų apibūdinimas	160
4.2.1.3. Finansų rinkos globalizacijos veiksmų tikslingumas	164
4.3. Modelio struktūrograma	170
5 SKYRIUS. Kapitalo svėrtų valdymo modelio taikymas pramonės įmonėse finansų rinkos globalizacijos sąlygomis	174
5.1. Tyrimo duomenų informacinė bazė ir metodologija	174
5.1.1. Apdirbamosios pramonės įmonių struktūros dinamika 1998–2004 m.	177
5.1.2. Lietuvos finansų rinkos plėtra ir tendencijos	184
5.2. Empirinis pramonės įmonių kapitalo svėrtų ir juos lemiančių veiksmų tyrimas	189
5.2.1. Apdirbamosios pramonės įmonių kapitalo struktūros svėrtų rodiklių dinamika	192
5.2.2. Kapitalo struktūros svėrtų ir įmonių vidinių veiksmų sąveika	196

5.2.3. Išorinės aplinkos veiksmų poveikio kapitalo struktūros dinamikai tyrimas	200
5.2.3.1. Makroekonominių veiksmų poveikis kapitalo struktūros formavimui	200
5.2.3.2. Finansų rinkos globalizacijos veiksmų reikšmingumas kapitalo struktūrai	203
5.2.4. Apibendrinamasis vidinės ir išorinės aplinkos veiksmų poveikio kapitalo struktūrai tyrimas	206
5.3. Sisteminio kapitalo svėrtų formavimo modelio taikymas	208
5.3.1. Kapitalo svėrtų rodiklių įvertinimas ir prognozavimas	211
5.3.2. Ekonominės pridėtinės vertės (EVA) ir kapitalo struktūros rodiklių sąveikos tyrimas	217
5.3.3. Kapitalo svėrtų, lemiančių EVA augimą, efektyvios zonos imitacinis modeliavimas	221

Literatūra	227
Summary	241

Priedai	254
1 priedas. Rodiklių žymėjimų lentelė	255
2 priedas. Apdirbamosios pramonės (D grupės) šakų pavadinimai ir jų žymėjimas	256
3 priedas. Apdirbamosios pramonės įmonių skaičiaus dinamika 1998–2003 m. (ketvirčiais)	257
4 priedas. Bendra tirtų apdirbamosios pramonės įmonių balansų duomenų lentelė	259
5 priedas. Apibendrinamoji empirinių duomenų statistika	260
6 priedas. Koreliacijos įvertinimas	261
7 priedas. Apdirbamosios pramonės šakų įmonių specifinių veiksmų reikšmingumo tyrimas	262
8 priedas. Ekonominės pridėtinės vertės ir vidutinių svėrtinių kapitalo kaštų reikšmių pasiskirstymo histogramos	269